

Významné aleje města Uherské Hradiště a jejich historie

Foto: Martin Plocek

Město Uherské Hradiště bylo, jak je známo z historických dokumentů, ale i z lidových písní (viz třeba “Hradišťu, Hradišťu, na vodě na blatě....“), městem vzniknuvším na spletité síti potoků a potůčků, které byly součástí údolních niv řek Moravy a Olšavy. S vodou město žilo nebo s ní bojovalo od nepaměti. Byla jeho nedílnou součástí.

S tím, jak rostly požadavky na předcházení vzniku škod způsobovaných zejména jarními povodněmi, obyvatelé měst hledali stále důmyslnější opatření, vedoucí ke zlepšení tohoto stavu. V novodobé historii se těmito opatřeními staly různé úpravy vodních toků. Dnes již víme, že ne všechna opatření byla správná, zároveň ale víme, že se dají v tomto stádiu jenom těžce změnit a dělat jinak. A tak tomu bylo i u nás v Uherském Hradišti.

Alej na Moravním nábřeží

V roce 1905 byl postaven nový most přes řeku Moravu, spojující Uherské Hradiště se Starým Městem. Byly upraveny břehy řeky v okolí a na nich vysázeno 43 lip. Jednalo se o výsadbu převážně lip plstnatých od Moravního mostu směrem k železničnímu mostu. Tyto stromy byly kvůli špatnému zdravotnímu stavu odstraněny asi před deseti lety.

V roce 1909 proběhly první úpravy toku řeky Moravy ve směru od Jarošova směrem k Uherskému Hradišti.

V letech 1914 – 1922 proběhla druhá etapa úprav koryta řeky Moravy dále směrem k současným Štěpnicím.

Mezi lety 1928 – 1935 proběhly finální práce na regulaci Moravy v úseku Starého Města, tok Moravy byl jak nad Uherským Hradištěm, tak zejména od Hradiště po Kostelany nad Moravou narovnan a břehy řeky upraveny a osázeny převážně lipovým porostem.

O výsadby na nově vzniklých hrázích se staral místní Okrašlovací spolek, který byl založen po vzniku samostatného Československa. Výsadby probíhaly etapovitě s tím, jak se stavěly ochranné hráze. Tak byly na hrázích od Jarošova po Moravní most vysazeny oboustranně lípy (hlavně malolistá a velkolistá). Od Moravního mostu po bývalá jatka lípy plstnaté (dnes již neexistující). Dále na levém břehu řeky od jatek po železniční most zejména lípy malolisté, na pravém břehu alej jírovců maďalů, která na této staroměstské straně pokračovala až po vyústění potoku Salaška alejí třešní a na hradišťské straně nejprve lípami a pak v roce 1927 vysazenou unikátní alejí jerlínů japonských. Na jerliny navázala u Kunovského lesa pro oblast Slovácka tradiční výsadba švestek a durancí. V současné době v aleji roste kolem 500 kusů lip a 40 jerlínů. Historicky byly na hrázi různě doplňovány i jiné dřeviny, jako např. javory nebo buky. Těmto dřevinám se zde ale nedařilo a po povodni v roce 1997 uschly poslední exempláře.

Alej na ulici Jiřího z Poděbrad

Historie této dvouřadé aleje sahá asi do dvacátých let minulého století a souvisí opět s úpravami toků Moravy a Olšavy. Městem ještě ve dvacátých letech minulého století protékal vodní tok zvaný Olšávka, který se vinul přes Smetanovy sady, Dvořákovou ulicí směrem na ulici J. z Poděbrad a který po regulacích řeky Moravy a Olšavy přestal téci a bylo možné jej v roce 1933 zasypat. Místní znalci tvrdí, že lípy oboustranně lemovaly někdejší tok Olšávky a zůstaly zde tedy jako bývalá břehová alej.

Alej na ulici J. E. Purkyně

Pokračováním předchozí aleje za tělesem železniční trati je další věkovitá alej zejména lip malolistých v prostoru před areálem uherskohradišťské nemocnice. Zestárlé, téměř stoleté stromy, v jejichž korunách cizopasí jmelí, představují dnes pro chodce nebezpečí a suché větve popadané po každém víchru to dokazují. Na místa po pokácených lipách, které už nebylo možné dál bez rizika zachovat, byly vysazeny nové stromy. Díky svědomité péči zahradníků Hratesu všechny rostou.

(s využitím informací od PhDr. Blanky Rašticové, Alberta Gottwalda a Ing. Františka Beníčka)

Ing. Květoslav Fryšták
MěÚ Uherské Hradiště